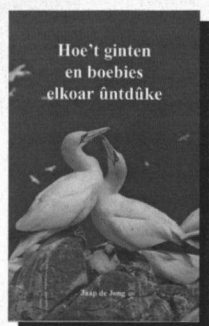

Nieuwe uitgaven

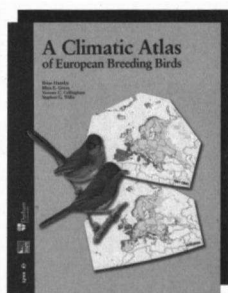

Hoe't ginten en boebies elkoar ûntdûke
Koartlyn ferskynde der in aardich boekje fan sa'n tritich siden, mei de titel "Hoe't ginten en boebies elkoar ûntdûke". Skriuwer Jaap de Jong neamt it in ferslach. It giet oer de tsien soarten ginten (Jan van Genten) dy't ferspraat oer de wrâld foarkomme. Bûten de tropen trije soarten (ginten) en yn de tropen sân soarten (boebies). De Jong hat op see fearn, op in fiskersboat en ik tink de measte fan dizze soarten mei eigen eagen sjoen. It grutste part fan it boekje beslaat alderlei ynformaasje oer de ginten en boebies. Dit is sammele út de literatuer oer dizze fûgels. Spitigernôch mar in pear siden oer syn eigen ûnderfining mei dizze bisten. Ut syn eigen oantekens blykt û.o. dat de fiskerij ek slachtoffers makket ûnder de seefûgels, dêr wurdt fierder net djipper op yngong. Oerbefisking mar ek troch de fiskerij sels, tink oan longline fishing ha in geweldich negatyf effekt op de oantallen seefûgels. De foto's yn it ferslach binne fan

ynternet helle op ien nei. Dat is de foto fan in brune gint op dek fan in skip. Yn it neiwurd hat De Jong it oer in gint dy't yn de netten fertize rekke is, troch him in klap mei de hammer op de kop te jaan kin er it bist opsette litte. Letter is dizze fûgel stellen út syn keamer, dit ferslach is dan ek in oantinken oan dat barren mei dy fûgel. De Fryske nammen dy't brûkt binne, bin oerset út it Hollânsk. Der is noch net in offisjele list mei Fryske nammen fan de fûgels fan de wrâld.

Jaap de Jong 2008.
Hoe't ginten en boebies elkoar ûntdûke.
FA nûmer 1016 A. Dr. J. Botke-rige nûmer 30. Fryske Akademy, Ljouwert. It boekje (fan formaat 25 x 17 cm) is te krijen bij De Tille en Van der Velde yn Ljouwert, Funke op Skylge, De Jong yn Balk, Wever yn Harns. Ook fia de mail te bestellen bij de auteur jdejo53@hetnet.nl. Priis: € 9,50 (eksklusyf ferstjoerderskosten).

Tom Jager

Klimaatatlas Europese broedvogels
Het klimaat is een 'hot item' en zal de komende jaren nog wel 'hotter' worden. Klimaatverandering zal zijn weerslag hebben op de natuur om ons heen. Een ander klimaat betekent andere (lucht) vochtigheid, temperatuur, neerslaghoeveelheden en ga

zo maar door. Dat zal zo zijn effect hebben op de samenstelling van soorten, zowel wat betreft flora als fauna. Wat het kan betekenen voor de Europese broedvogels staat nu weergegeven in de 'Klimaatatlas van de Europese broedvogels'. Voor de voorspellingen in de Engelstalige atlas heeft men zich gebaseerd op de verspreiding van de Europese broedvogels zoals die staat weergegeven in de eveneens Engelstalige atlas van de Europese broedvogels uit 1997 (uitgegeven door T & AD Poyser). Daarmee valt Europa op te delen in diverse zones met haar eigen gemiddelde klimaat, landschap en natuurlijk broedvogelbevolking. Pas daar de verwachte klimaatverandering per zone op toe, inclusief het gevolg daarvan voor vegetatie en landschap, en men kan – globaal genomen – simuleren hoe verspreidingsgebieden van broedvogels per soort verschuiven.

Wat de klimaatatlas laat zien is hoe de broedvogels zich zullen verspreiden op het eind van de 21e eeuw (2070-2099). Voor wie al moeite heeft met de huidige veranderingen in de broedvogelbevolking kan zijn/haar borst nat maken. Snel bladeren door het kloeke boekwerk levert al gauw een kleine vijftig soorten op die in Fryslân als broedvogel gaan verdwijnen. Liefhebbers van moerassen zullen het bijvoorbeeld zonder Roerdomp, Purperreiger, Krakeend, Tafeleend, Bruine kiekendief, Porseleinhoen, Zwarte stern, Blauwborst, Snor, Rietzanger en Matkop moeten doen. Veel populaties schuiven op in noordoostelijke richting. Zijn momenteel de Alde Feanen en De Deelen de noordelijkste broedplaatsen van de Purperreiger in

Europa, in de toekomst zal dat het moeras van Vejlerne (Denemarken) zijn. Het rapen van Kievitseieren is aan het einde van deze eeuw zeker geschiedenis, want ook de Kievit gaat verdwijnen, evenals de Slobeend, Kuifeend, Watersnip en Grutto en ook de Graspieper zal het moeilijk krijgen. Worden heden ten dage nog steeds betreurenswaardige discussies gevoerd over soorten als Aalscholver, Grauwe gans, Havik, Kokmeeuw en Roek, aan het einde van de eeuw zijn deze soorten verleden tijd in Fryslân. En ook langs de kust zal het beeld drastisch veranderen met het verdwijnen van de broedpopulaties van Lepelaar, Scholekster, Bontbekplevier, Strandplevier, Stormmeeuw, Kleine en Grote mantelmeeuw, Visdief, Noordse stern en Dwergstern. En in de voorjaarsmaanden zal de zang van Spotvogel, Braamsluiper en Boomkruiper hier niet meer klinken.

Wat staat daar tegenover? Nu al zien we de opkomst van soorten als Cetti's Zanger, Graszanger, Orpheusspotvogel en Kortsnavelboomkruiper. Dat worden reguliere broedvogels. Daarnaast waant de Fries zich in eigen provincie op vakantie in mediterrane contreien met soorten als Slangenarend, Rode patrijs, Kleine trap, Griel, Alpen gierzwaluw, Bijeneter, Hop, Rotszwaluw, Waterspreeuw, Provençaalse grasmus, Bergfluit, Roodkopklauwier, Cirlgors en Ortolaan. In plaats van Roerdompen wordt de kans op Wouwaap en Kwak groter en voor liefhebbers van Haviken zal de Slechtvalk een vertrouwd beeld gaan vormen. Bovendien maken we in Noord-Nederland kans op de vestiging van de Rode wouw.

Kortom, als we de simulaties mogen geloven dan gaan leefgebieden honderden kilometers opschuiven, verdwijnen karakteristieke soorten en gaat de Hollandse broedvogelbevolking lijken op die van de Franse binnenlanden. Rode lijsten, pas opgestelde beschermingsplannen (bijv. voor kustvogels), doelsoorten, meetsoorten, 'plagsoorten' en wat voor rare ambtelijke verzinsels het Nederlandse natuurbeheer ook maar heeft opgeleverd, het wordt met de beelden in deze atlas flink gerelativeerd. Het is al zovaak gezegd: "we krijgen de natuur die we verdienen". Hoe dat uitpakt zullen we nog moeten zien, maar met deze atlas zijn er voorspellingen en die zijn voor tal van soorten weinig rooskleurig. Reden te meer om te blijven tellen en broedvogels te blijven monitoren. Wat dat betreft kan de CD met vogelgeluiden uit de kast worden gehaald, om alvast te oefenen op de geluiden van al die nieuwe zangvogeltjes...

BRIAN HUNTLEY, RHYS E. GREEN, YVONNE C. COLLINGHAM & STEPHEN G. WILLIS 2007. A climatic atlas of European breeding birds. Durham University, The RSPB and Lynx Edicions, Barcelona. ISBN 978-84-96553-14-9. Formaat 24 x 31,5 cm, 521 pagina's, genaaid gebonden, volledig in kleur. Verkrijgbaar bij de betere boekhandel. Prijs: € 65,00.

Romke Kleefstra

Nederlandse veldflora's
Guust de Vries (1943), in zijn

werkzame leven verbonden aan de Wageningen Universiteit, heeft een buitengewoon boeiend overzicht samengesteld van alle Nederlandse veldflora's voor de determinatie van 'hogere planten', voor zover die volledigheid nastreven, en gericht zijn op heel Nederland (en eventueel nabije omstreken).

onderwijs en wetenschap
In 1870 verscheen de eerste veldflora, van de Leidse hoogleraar Suringar, bedoeld voor leerlingen van de Hogere Burgerschool (HBS), die in die tijd opgericht werd. Onderwijskundig gebruik zal een belangrijke drijfveer blijven voor het samenstellen en uitgeven van veldflora's. Het weergeven van de stand van wetenschappelijke ontwikkelingen binnen de floristiek een andere. De meeste floranschrijvers zijn dan ook leraren en wetenschappers. Eén flora heeft naast schoolgebruik ook uitdrukkelijk een op geïnteresseerde leken gericht, min of meer educatief doel: de befaamde 'Geïllustreerde flora van Nederland' van Heimans, Heinsius en Thijsse. In totaal zijn er elf flora's in 107 drukken verschenen. De Vries geeft van die enorme stapel een schitterend overzicht.

beschrijvingen en analyse
Nadat de auteur in hoofdstuk 1 zijn onderzoeksgebied gedefinieerd en afgegrensd heeft, geeft hij in hoofdstuk 2 een beschrijving van alle elf flora's, waarbij hij de verschillen per druk ook op een rij zet. Het hoofdstuk sluit af met een vergelijking in tal van tabellen. Hoofdstuk 3 is een zeer boeiende analyse van ontwikkelingen die te signaleren vallen in de reeks van flora's, in de loop van de tijd. De Vries kijkt naar (1) taxonomie en classificatie, (2)

nomenclatuur, (3) plantengemeenschappen, (4) plantengeografie, (5) samenstelling van de flora, Standaardlijst, en tenslotte (6) Natuurbescherming en Rode lijst. Dit hoofdstuk vond ik buitengewoon verhelderend. Het leert je de flora die je gebruikt in een kader te plaatsen, waardoor zo'n boek sterk aan informatieve kracht wint. In hoofdstuk 4 staan biografieën. Hoofdstuk 5 is aan 'constituerende literatuur' gewijd, dat wil zeggen de literatuur die in de flora's verwerkt is. Daarna volgen nog een slotbeschouwing en enkele bijlagen.

De Vries' boek heeft een sterk beschrijvend en constaterend karakter. Het spreekt zelden of nooit een waardeoordeel uit. Ik beseft dat dat ook buiten het doel van de auteur ligt, en toch miste ik wel eens zulke oordelen. In één zeldzaam geval van zo'n oordeel ben ik het trouwens oneens met De Vries. Hij beschrijft de 'Veldgids Nederlandse flora' van Eggelte en zegt dan "met heldere zwart/wit-tekeningen van de Noorse Flora-illustratrice Dagny Tande Lid". Als ik haar tekeningen in de 'Norske Flora' bekijk, en wat daar na de verkleining in Eggelte van overblijft, zou ik nooit van 'heldere tekeningen' spreken. Wat ik wel weer heel aardig vond, is met hoeveel impliciete genegenheid De Vries over de flora van Heimans, Heinsius en Thijsse schrijft.

Wat mij opviel was dat de auteur niet opgemerkt leek te hebben dat de twintigste druk van 'Heukels' flora' de Friese namen geeft van alle planten die wild in Fryslân voorkomen. In een korte correspondentie met de auteur wees hij er mij op dat hij die Friese namen meldt in de toelichting bij tabel 42, namelijk omdat

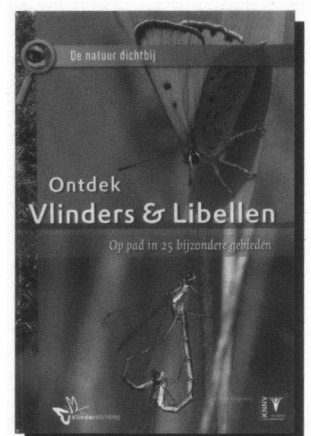
hij ze uit die tabel weglaat: om het boek overzichtelijk te houden heeft hij enorm moeten schrappen. In een mogelijk tweede oplage zal hij proberen dit gegeven toch in de tabel op te nemen.

foto's

De Vries heeft een passie voor plantenfotografie. Hij gebruikt zijn uitgave ook als een publicatiemogelijkheid voor ruim honderd plantenfotografen, die ontegenzeggelijk van grote kwaliteit zijn. Ze staan als aparte lijn verspreid door het boek. Het zal duidelijk zijn dat dit boek een sterke aanrader is voor wat ik maar even zal aanduiden als de gevorderde florist.

Guust de Vries 2008. Nederlandse veldflora's, oorsprong en ontwikkeling. Uitgave in eigen beheer, Burgh-Haamstede. Formaat 20 x 24 cm (oblong), ingenaaid, 153 pagina's. Prijs: € 32,50 (incl. verzendkosten), telefonisch te bestellen op 0111-650602 of per e-mail via guustdevries@wanadoo.nl.

Gertie Papenburg

Ontdek Vlinders & Libellen
op pad in 25 bijzondere gebieden
Dit jaar viert De Vlinderstichting haar 25-jarig jubileum. Ter gelegenheid daarvan

werd op de landelijke dag een alleraardigst boek gepresenteerd met de titel 'Ontdek Vlinders & Libellen'. De ondertitel luidt: "Op pad in 25 bijzondere gebieden" en beide titels samen dekken heel aardig de lading. Het werk is noch een boek over vlinders of libellen, noch een pure wandelgids, maar een aangename combinatie van beide.

De bedoeling van het boek is om de lezer aan te moedigen op pad te gaan in de mooie natuur die Nederland te bieden heeft. Daartoe zijn 25 gebieden uitgekozen waar men bijzondere vlinder- of libellensoorten kan aantreffen. De besprekingen van deze gebieden vormen het leeuwendeel van het boek. De geselecteerde gebieden zijn allemaal vrij toegankelijk en liggen verspreid over onze provincies. Ze zijn soortenrijk en geven een beeld van alle voor vlinders of libellen relevante landschapstypes die we hebben. Zo komt er op al deze punten een zo groot mogelijke diversiteit aan bod.

Per gebied zijn vier pagina's uitgetrokken die bomvol informatie en afbeeldingen staan. Iedere beschrijving begint met een titelpagina met daarop een grote foto, een (klein) kaartje van het gebied en een kader met praktische informatie. In dat kader staat waar men kan parkeren, wat voor wandelroutes er zijn, wat voor speel- en ontdekmogelijkheden er zijn voor kinderen, wat de beste tijd in het jaar is om het gebied te bezoeken en waar men op internet meer informatie over het gebied vindt. Onder de noemer "extra" wordt verder melding gemaakt van eventuele toegangsprijzen, overnachtingsmogelijkheden, vogelkijkhutten, rolstoelpaden, etc.

Op de tweede pagina van iedere gebiedsbeschrijving staat een kader met informatie over het landschap, het beheer en de geschiedenis van het gebied. De rest van deze pagina en de twee pagina's die volgen worden gewijd aan de bijzondere dag- en nachtvlinders en libellen die in het gebied kunnen worden aangetroffen. Behalve een grote verscheidenheid aan prachtige foto's vindt de lezer hier ook een heleboel wetenswaardigheden. Want waarom kan een bijzondere soort nou juist daar gevonden worden? En wat is er zo opmerkelijk aan het gedrag van een bepaalde soort libel, of aan het uiterlijk van een bepaalde vlinder?

Naast de gebiedsbeschrijvingen en aandacht voor specifieke soorten worden er ook enkele hoofdstukken gewijd aan achtergrondinformatie over de levenscyclus van vlinders en libellen, fabels en feiten, beheer en beschermingsmaatregelen. Uiteraard wordt daarbij ook ingegaan op de doelstellingen en activiteiten van De Vlinderstichting en op de manier waarop zij omgaat met de kennis die in al die jaren vergaard is. Op de binnenzijden van de kaft staan de meest voorkomende vlinders en libellen afgebeeld op uitklapkaarten; opmerkelijk genoeg staat de Watersnuffel daar foutief benoemd als Blauwe glazenmaker. Met behulp van een kalender zie je welke vlinders en libellen in welke maand vliegen.

Al met al is 'Ontdek Vlinders & Libellen' een boek boordevol informatie met voor ieder wat wils. De vele prachtige foto's en de kleurrijke opmaak nodigen uit tot langdurig bladeren en maken van de uitgave - behalve een praktische gids - ook een

ideaal koffietafelboek. Als er al geluiden van kritiek te horen zouden zijn, dan is dat omdat de vele foto's en informatie ertoe leiden dat sommige foto's en de kaartjes klein uitvallen. Maar de opzet is beslist geslaagd: het boek nodigt de lezer (beginnend of ervaren natuurvorser) zeker uit eropuit te gaan! En mocht het zover komen dat u op die uitnodiging ingaat, vergeet dan niet achteraf uw waarnemingen door te geven via www.telmeel.nl.

Barbara Rijpkema 2008. Ontdek Vlinders & Libellen; op pad in 25 bijzondere gebieden. KNNV Uitgeverij, Zeist. ISBN 978-90-5011-272-7. Formaat 15,5 x 22,5 cm, 104 pagina's, full colour met meer dan 300 foto's. Verkrijgbaar bij de boekhandel en via www.knnvuitgeverij.nl. Prijs: € 14,95 (KNNV-ledenprijs € 12,95).

Antoine van der Heijden

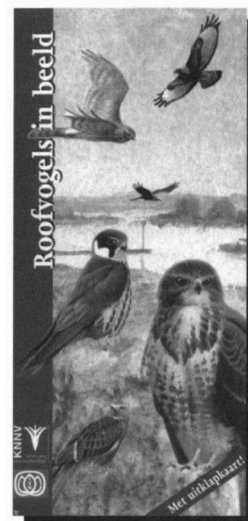

Te woord te beeld
Dit boekwerkje is een origineel samenspel van foto's en puntige dichtregels. Echt een cadeauboekje om iemand mee te verrassen. Koos Dijksterhuis, die zichzelf 'plezierdichter' noemt, maakt in het boekje humoristische vogelverzen bij gefotoshopte afbeeldingen van Benny Klazenga. Wanneer Klazenga bijvoorbeeld een Grutto en een Scholekster met elkaar laat paren rijmt Dijksterhuis daarbij het volgende liefdeslied:

*Een grutto en een bonte piet
verheugden zich, zoals u ziet
in blij gevrij
Er kwam een ei
nu scharrelt er een bonte griet*

Een verrassend concept: fotoverzen – een nieuw fenomeen - op het thema vogels. Of zoals de achterzijde van het boek vermeldt: "Dit is geen fotoboek, geen verzenbundel, geen kunst. Het is kunst met peren." Koos Dijksterhuis & Benny Klazenga 2007. Te woord te beeld – beeldspraak op rijm. KNNV Uitgeverij, Zeist. ISBN: 978-90-5011-253-6. Formaat: 21 x 21 cm, 60 pagina's, gebonden, full colour. Verkrijgbaar bij de boekhandel of via www.knnvuitgeverij.nl. Prijs € 19,95 (KNNV-ledenprijs € 17,95).

Karin Uilhoorn

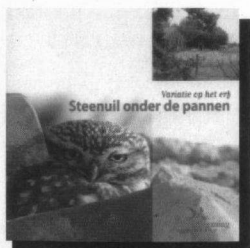
Roofvogels in beeld
Roofvogels zijn fascinerend. Met hun scherpe, priemende blik, kromme snavel en indrukwekkende klauwen zijn ze de heersers van het lucht-ruim. De Buizerd kennen de meeste mensen wel, maar in Nederland komen nog andere soorten roofvogels voor die allemaal hun eigen bijzonderheid hebben. Van de Toren-

valk die sierlijk biddend boven het weiland hangt tot de Zeearend met zijn spanwijdte van 2,5 m, van de Slechtvalk die in duikvlucht snelheden tot 350 km/uur kan halen tot de Boomvalk, die het liefst op libellen jaagt. Roofvogels in beeld is een eerste kennismaking met de 17 roofvogelsoorten die in Nederland broeden, overwinteren of als dwaalgast langskomen. Het boek is onderdeel van de 'In beeld reeks'. In korte portretten geeft auteur Dick de Vos een karakterisering van elke soort, aangevuld met interessante weetjes. De prachtige tekeningen van Elwin van der Kolk maken de verhalen extra levendig. En met de zoekleutel op de uitklapkaart leert u de verschillende roofvogelsilhouetten herkennen. Roofvogels in beeld: een ideaal zakgidsje voor in het veld!

Dick de Vos 2008.

Roofvogels in beeld. KNNV Uitgeverij, Zeist. ISBN: 978-90-5011-274-1. Formaat 10 x 21 cm, 32 pagina's, geniet, full colour, tekeningen in kleur, met uitklapkaart. Verkrijgbaar bij de boekhandel en via www.knnvuitgeverij.nl. Prijs € 4,95 (KNNV-ledenprijs € 4,25).

de redactie

In-

Wilde konijnen

De bekende natuurkenner Jac.P. Thijssen schreef ooit: "Wij moeten ons nog eens bezinnen op de konijntjes en hun plaats in het Nederlandse landschap. [...] Wel, wat zou daarover een prachtig boek te maken zijn." De auteurs van 'Wilde konijnen' zijn deze uitdaging van Thijssen met veel enthousiasme aangegaan.

biotoopverbeteringen voor deze soort ook gunstig zijn voor andere vogelsoorten van het kleinschalige cultuurlandschap. En waarschijnlijk ook voor veel planten en insectensoorten. Om die reden is de Steenuil een logische keuze als boegbeeld voor de bescherming van natuurwaarden in kleinschalige cultuurlandschappen.

Na de brochure 'Steenuil onder de pannen' is er nu een cd-rom verschenen met een PowerPoint-presentatie. De presentatie geeft een mooi beeld van het leefgebied van de Steenuil. Het is bedoeld als voorlichtingsmateriaal op bijeenkomsten met erfbezitters, plattelandbewoners en andere geïnteresseerden om mensen te enthousiasmeren voor het beschermingswerk van de Steenuil. Op de cd-rom staat ook een handleiding hoe de presentatie te gebruiken. Een exemplaar is (voor vogelwerkgroepen of andere vrijwilligersverenigingen) gratis te verkrijgen bij Vogelbescherming Nederland via Jet-Anne Vos (tel.: 030-6937736 of e-mail: jetanne.vos@vogelbescherming.nl).

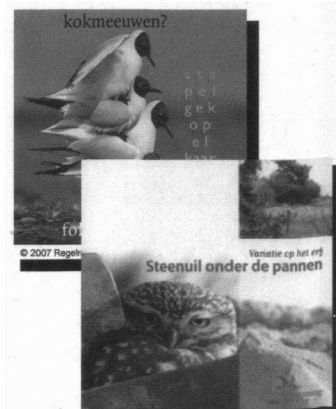
Hoewel in veel literatuur wel iets is te vinden over het 'wilde' konijn, betreft dit doorgaans maar kleine stukjes uit het grote verhaal dat schuil gaat achter het 'wilde' konijn. Algemene natuur- en jachtboeken en tijdschriften behandelen vaak de algemene ecologie of juist de waarde van het konijn als jachtwild. Voor specifieke informatie over het konijn was men tot nu toe aangewezen op zwaarlijvige rapportages van onderzoeksinstituten of artikelen in vaktijdschriften, vaak buitenlandstalig. Maar met dit boek is er een nieuwe dimensie gekomen aan het fenomeen 'konijn'. Allerlei artikelen en rapporten van over de gehele wereld worden erin samengevat, een boekwerk puur over konijnen dus. In korte teksten die zeker niet zwaarlijvig overkomen, wordt de levenscyclus van het konijn omschreven. Het is een literatuurstudie gecombineerd met praktijkervaringen en veldonderzoeken van de auteurs, wat wordt onderstreept door persoonlijke anekdotes. Hoewel geen van de auteurs jager is, wordt ook de jacht in al zijn vormen breeduit belicht, zowel in heden als in verleden. Ook aan de culinaire konijnenliefhebber is gedacht door één van de vleesrecepten uit 'Eener seer schoonen ende exellent Cockboeck' van Carolus Battus (1593) over te nemen. Het boek gaat in op de vroegere verspreiding en de manier waarop het konijn, veelal met dank aan de mens, grote delen van de wereld (weer) heeft kunnen veroveren. Ook het economische belang van het konijn voor de mens, evenals de waarde van het konijn voor schipbreukelingen om te kunnen overleven worden behandeld. Uiteraard worden de ecologie en leefwijze van het konijn uitgebreid beschreven. Daar-

naast is er aandacht voor de invloed die het konijn heeft op het landschap en de levensgemeenschappen van planten en dieren, daar waar konijnen aanwezig of juist verdwenen zijn. Ook de grote vijanden van het konijn komen aan bod, zowel de predatoren als de op het eerste gezicht onzichtbare sluipmoordenaars als myxomatose en RHD of VHS, en ook parasieten. Al met al is 'Wilde konijnen' een goed leesbaar, boeiend en informatief naslagwerk voor jong en oud die meer wil weten over het konijn. De teksten worden rijkelijk geïllustreerd door vele foto's en tekeningen, de meeste van de hand van Dick Klees. Opvallend is dat de auteurs van dit naslagwerk zichzelf een gezicht hebben gegeven via een groepsfoto aan de binnenzijde van het achterkaft.

Marijke Drees, Heleen Goddijn, Sim Broekhuizen & Jasja Dekker 2007. Wilde konijnen.

Met foto's en illustraties van Dick Klees. Zoogdierverseniging VZZ, i.s.m. KNNV Uitgeverij, Zeist. ISBN 978 90 5011 262. Formaat 23 x 21 cm, 96 pagina's, genaaid gebrocheerd, full colour. Verkrijgbaar in de boekhandel en via www.knnvuitgeverij.nl. Prijs: € 19,95 (KNNV-ledenprijs: € 17,95).

Teddy Dolstra

structie cd-rom steenuilbescherming

De Steenuil is voor zijn voortbestaan gebonden aan kleinschalig cultuurlandschap. De Steenuil staat hoog in de voedselketen. Daarom zullen